

ONDERZOEK:

Moorsele, Drieslaan 29

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
<small>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</small>	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	Uitgesteld vooronderzoek, prospectie met ingreep in de bodem
ADVIES	Geen verder onderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

<i>Traject:</i>	<i>Soort rapport</i>	<i>Soort onderzoek</i>
██████████	██████████	██████████ ██████████ ██████████
██████████	██████████	██████████ ██████████
Uitgesteld traject	Nota	██████████ ██████████ Vooronderzoek met ingreep in de bodem
██████████	██████████	██████████

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen, sporen, foto's, vondsten, ...)
BIJLAGE 2	Kaarten op A4, A3 of A0 : alle sporen, TAW
BIJLAGE 3	Dagrapporten
BIJLAGE 4	Foto's van het onderzoek
BIJLAGE 5	Sonderingsverslag

ONDERZOEK:

Moorsele, Drieslaan 29

ONDERDEEL

1

Administratieve fiche/~~Privacy~~fiche

©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

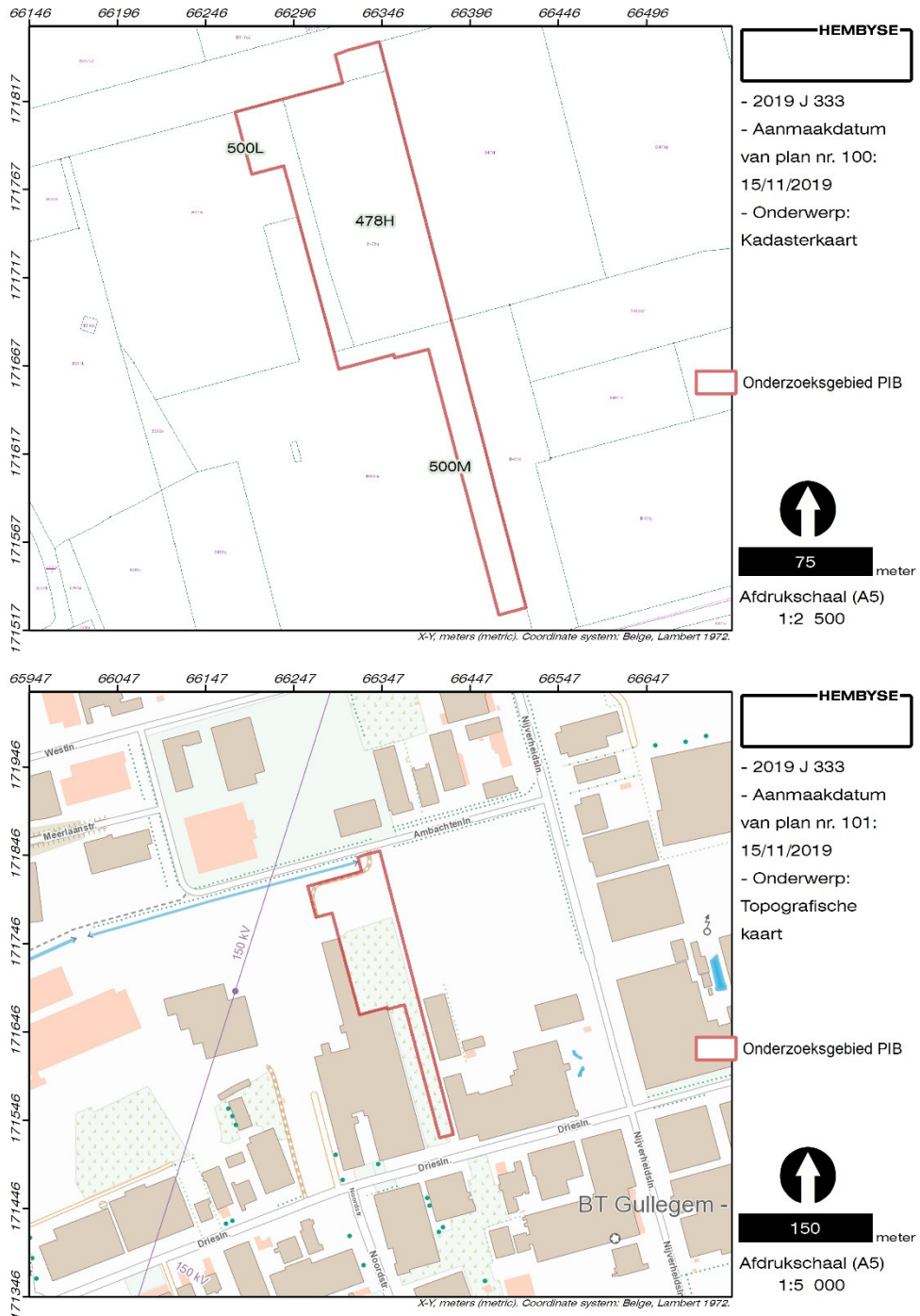
INHOUDSOPGAVE

1	Situering van het onderzoek	2
2	Projectcodes	4
3	Betrokken actoren.....	4
4	Bewaring van de data	5

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de erkende onroerend erfgoeddepots.....	3
---	---

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Wevelgem	
Deelgemeente	Moorsele	
Straat en straatnummer	Drieslaan 29	
Kadastrale situering	Afdeling	4/ Moorsele
	Sectie	B
	Percelen	478H; 500L; 500M; openbaar domein
Lambert 72-coördinaten	NO	X: 66343,575 x Y: 171851,02 m
	Z	X: 66256,262 x Y: 171458,907 m
Oppervlakte	14635,85 m ²	1,46 ha
Oppervlakte bodemingreep	14635,85 m ²	1,46 ha
Datum van toekenning van de opdracht	23 september 2019	
Wettelijk kader	Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0	
Duur van het onderzoek	7 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart.

2 Projectcodes

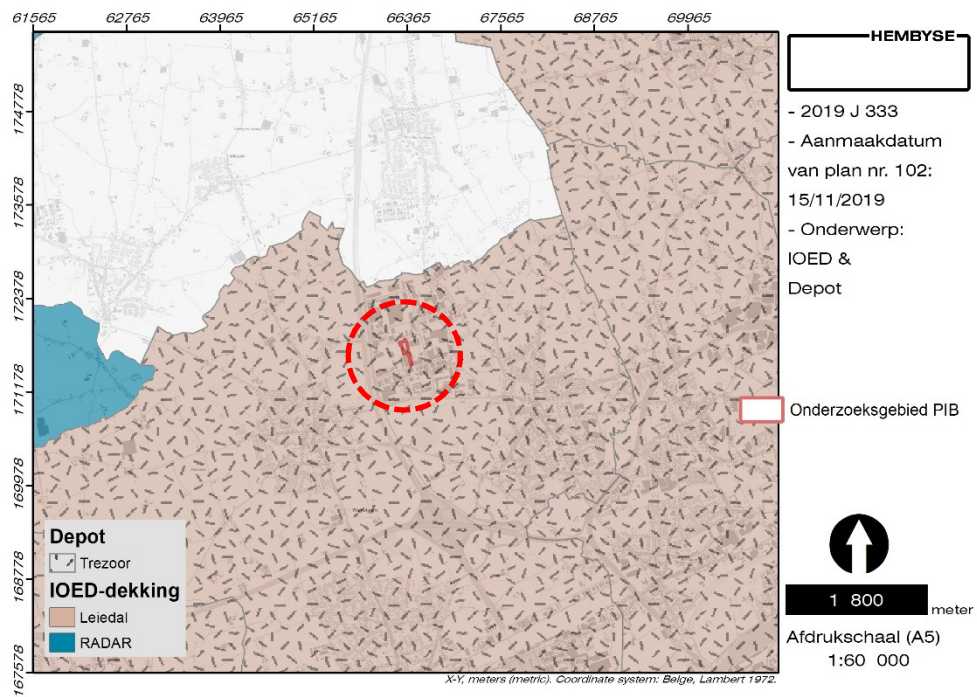
Bureaustudie	(2019 F 164)
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met ingreep in de bodem	2019 J 333
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	MOO-DRI

3 Betrokken actoren

Erkend (rechtspersoon) archeoloog	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Geraadpleegde (regio)specialisten	nvt	
Initiatiefnemer (privacyfiche)	[REDACTED]	
	[REDACTED]	
	[REDACTED]	
	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden

4 Bewaring van de data

Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2019
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	107
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2019. <i>Nota van het uitgesteld vooronderzoek op een bedrijventerrein aan de Drieslaan 29 te Moorsele (Wevelgem), Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 107, Gent.</i>
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	██████████ ██████████ ████████████████████
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BVBA (tijdelijk depot)
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BVBA
Bevoegde IOED	IOED Leiedal
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	Trezoor Vier Linden 1 8501 Kortrijk

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de IOED-dekking.

ONDERZOEK:

Moorsele, Drieslaan 29

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Datering/interpretatie van de dataset	2
1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.2	Huidige dataset.....	2
1.3	Waardering van de archeologische site	3
1.4	Impact van de geplande werken	4
2	Vervolgtraject	5
2.1	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	5
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	7
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	7
2.4	Randvoorwaarden.....	8
3	Bibliografie voor deel 10.....	9

1 Datering/Interpretatie van de dataset

1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen.

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een nota van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van een proefsleuvenonderzoek op basis van een bekrachtigde archeologienota.

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- verstoorde zones zijn in kaart gebracht
- de gekende aardkundige data zijn getoetst
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn getoetst
- er is een prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd, conform het programma van maatregelen van de bekrachtigde archeologienota
- de vervolgstategie werd opgesteld

Het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden de resultaten van de bureaustudie aan te vullen en om de gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologisch traject uit te tekenen.

2

1.2 Huidige dataset

Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

De bureaustudie heeft aangetoond dat:

“... het onderzoeksgebied zich bevindt in de vallei van de Heulebeek. Er is aldus sprake van een eerder laag gelegen positie in het landschap die geprangd zit tussen meer gunstige locaties zoals de Rug van Lendeledede in het noorden en de hoger gelegen donk waarop Moorsele zich ontwikkeld heeft, en dit vermoedelijk op een kruispunt van een Romeinse heirweg en een waterweg.

De aardkundige data wijzen op een situatie waarbij aan het einde van het Pleistoceen en het begin van het Holoceen de top van de Pleistocene afzettingen aan de oppervlakte aanwezig was. Dit betekent dat de sporen

van de eerste bewoners van het gebied na de laatste ijstijd zich vlak aan de oppervlakte zouden moeten bevinden. Er zijn immers geen aanwijzingen voor afgedekte paleo-horizonten.

Op basis van de algemene historische gegevens kan worden gesteld dat het onderzoeksgebied ten minste sinds de 18^e eeuw en dit tot op heden ten dele in gebruik is als landbouwgrond en ten dele bebouwd is. Aanvankelijk bestond de bebouwing uit twee omgrachte hoevecomplexen waarvan het grootste teruggaat tot ten minste het midden van de 18^e eeuw. Op het einde van de 20^e eeuw wordt deze bebouwing echter afgebroken en de grachten worden gedempt. Niet veel later volgt de nieuwbouw van bedrijfsgebouwen en loodsen. Enerzijds heeft deze bestaande bebouwing en verharding een sterke impact op het eventueel aanwezige erfgoed met zich meegebracht, anderzijds kan op basis van het gekende gebruik als landbouwgrond van de heden onbebouwde delen van het onderzoeksgebied een mogelijke bewaring van eventueel archeologisch erfgoed vooropgesteld worden. Bijgevolg is de bewaring van sporensites (grondsporen) in theorie nog mogelijk.”

Met andere woorden: de bureaustudie had een verwachting naar het aantreffen van sporensites (grondsporen) waarbij met enige voorzichtigheid gesteld kon worden dat de oudste sporen zich hoger op de flank van de Rug van Lendeledede bevinden (met sporen uit het Neolithicum tot en met en de Romeinse periode) en dat jongere sporen zich lager op de helling bevinden waarbij een tweedeling bestaat tussen sporen uit de Volle Middeleeuwen die zich halverwege de helling bevinden enerzijds en sporen uit de Late Middeleeuwen die zich nog lager op de helling en/of meer naar de beekvallei bevinden zoals de sites met walgracht waarvan er zich minstens één (ten dele binnen het onderzoeksgebied manifesteert).

De dataset van de bureaustudie is in het kader van de nota van het uitgesteld vooronderzoek uitgebreid met een proefsleuvenonderzoek conform het Programma van Maatregelen van de bekrachtigde archeologienota.

Aangezien er heden kan worden geantwoord op de vraag of er archeologische sporen en structuren en archeologische sites binnen het onderzoeksgebied aan/of afwezig zijn, kan de huidige dataset als volledig worden beschouwd.

1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek kan worden gesteld dat:

1. Het onderzochte gebied zich inderdaad op een vrij laag gelegen terrein wat zich weerspiegelt in de historische realiteit van het onderzoeksgebied (met name de aanwezigheid van een walgracht) enerzijds en de bodemkundige data anderzijds die aangetoond hebben dat het grootste deel van het

onderzoeksgebied gekenmerkt wordt door fluviatiele afzettingen uit het Quartair.

2. De bodemkundige data wijzen tevens op een situatie waarbij de antropogene horizonten zich rechtstreeks op de laat-Pleistocene sedimenten bevinden en er dus geen afgedekte oude maaiveldniveaus binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Ook binnen de Quartaire afzettingen zijn geen paleo-horizonten waargenomen waardoor er inderdaad geen kans was op het aantreffen van steentijdartefactensites, noch uit het Paleolithicum, noch uit het Mesolithicum.
3. Recente activiteiten en grondwerkzaamheden hebben echter een aanzienlijke impact op de Holocene bodemopbouw van het onderzoeksgebied met zich meegebracht, waarbij de laat-Pleistocene en Holocene sedimenten zijn afgegraven en door een antropogene aanvulling zijn vervangen.
4. De aangetroffen grondsporen betreffen een segment van een walgracht met recente dempingspakketten (voornamelijk 20^e -eeuws) die op het historisch kaartenmateriaal herkenbaar is vanaf het einde van de 18^e eeuw tot en met 1969 enerzijds en een zeer ondiep bewaard spoor waaraan geen datering of identificatie gegeven kan worden. Deze sporen en structuren hebben weinig archeologische waarde en zijn dan ook niet weerhouden voor verder onderzoek.

Op basis van de bestaande dataset kan dus worden besloten dat er binnen het onderzoeksgebied archeologische sporen en structuren aanwezig zijn, maar dat er **geen sporen en structuren zijn aangetroffen die een duidelijk potentieel op kennisvermeerdering bevatten !**

1.4 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het onderzoeksgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken op het bodemarchief bestaat uit het aanleggen van nieuwe verhardingen, nutsleidingen, een bufferbekken en een talud. Dit betekent dat de verstoring van het bodemarchief binnen het volledige onderzoeksgebied integraal is.

2 Vervolgtraject

2.1 Antwoord op de onderzoeksvragen

Tijdens het bureauonderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die daarvoor het onderliggend kader hadden gevormd.

PROEFSLEUVENONDERZOEK:

- *Zijn er binnen de contouren van het onderzoeksgebied grondsporen terug te vinden met archeologisch en/of cultuurhistorisch relevante waarde?*

Er is sprake van een segment van een walgracht met 20^e-eeuwse dempingspakketten, en een zeer ondiep bewaard spoor dat geen datering noch functie kan worden toegewezen. De aangetroffen sporen hebben vrij weinig waarde.

- *Wat is de aard, bewaringstoestand en kennispotentieel van deze grondsporen?*

De walgracht is goed bewaard maar biedt geen kennisvermeerdering aangezien er slechts sprake is van zeer recente dempingspakketten.

- *Wat is de densiteit en hun verspreiding?*

Er is sprake van een zeer lage sporendensiteit waarbij de aangetroffen sporen zich bevinden in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied waar de bodem (ten dele) bewaard is gebleven.

- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*

De omgrachting kan -op basis van het archeologisch vondstenmateriaal- gedateerd worden in de 20e eeuw, hoewel het historische kaartenmateriaal stelt dat deze gracht teruggaat tot ten minste het laatste kwart van de 18e eeuw.

- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*

De huidige vindplaats kan in verband gebracht worden met de gekarteerde site met walgracht.

- *Kunnen de aangetroffen sporen gekoppeld worden aan de omwalde site die op het historisch kaartenmateriaal zichtbaar is? Welke aanwijzingen bieden deze over het ontstaan van deze site?*

Een segment van de omgrachting werd aangetroffen. In de opvulling van deze gracht werd hoofdzakelijk 20^e-eeuws materiaal aangetroffen waardoor geen uitspraken kunnen gedaan worden aangaande de ontstaansgeschiedenis en de evolutie van de voormalige site met walgracht.

- *Wat is de impact van de geplande bouwwerken op deze sporen?*

De geplande bouwwerkzaamheden behelzen een integrale versterking van het onderzoeksgebied.

- *Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap en de bodem?*

De omgrachting bevindt zich op het laagste deel van het onderzoeksgebied waar enerzijds de laagte zorgt voor een goede afwatering van de site met walgracht. Door de intensieve verstoringen van de bodem kan er over de rest van de site en de relatie met de bodem geen zinnige uitspraak worden gedaan.

- *Welke strategie dient verder gevolgd te worden ter bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied?*
Niet van toepassing. Er werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen die voor verder onderzoek in aanmerking komen.
- *Welke methodologische lessen kunnen uit het onderzoek worden getrokken en hoe is dit van toepassing op toekomstig onderzoek in de regio?*

Het door de initiatiefnemer aanleveren van alle voorhanden zijnde informatie biedt een belangrijke meerwaarde voor het correct inschatten van het archeologisch vervolgtraject: ook uit sonderingsverslagen (zie bijlage) kan waardevolle informatie bekomen worden.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Dieper archiefonderzoek kán eventueel historische data opleveren, maar op basis van de aangetroffen archeologische sporen heeft aanvullend archiefonderzoek geen impact meer op het te volgen archeologietraject.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Zonder concrete onderzoeksvragen is dit niet zinvol.
Veldkartering	JA	NEE	NEE	NEE	Op basis van de aangetroffen archeologische sporen is deze surveytechniek niet zinvol.
Landschappelijke boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	De beschikbare aardkundige data wijzen geenszins op de bewaring van paleo-horizonten, wel integendeel.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	
Proefsleuven	JA	JA	NEE	JA	Is uitgevoerd. Er zijn geen waardevolle archeologische sporen vastgesteld.
Vlakdekkend onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Het uitvoeren van een vlakdekkend onderzoek is niet zinvol.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat het archeologietraject als volledig kan worden beschouwd.

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Op basis van de kennis van de geplande werken is een behoud in situ van het bodemarchief niet mogelijk. Binnen het te ontwikkelen gedeelte van het onderzoeksgebied zal het bodemarchief door de geplande werken immers volledig verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is.

Gezien het feit echter dat de ingezamelde data aangetoond hebben dat het onderzoeksgebied geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De werken hebben geen impact op het archeologisch kennispotentieel.

In deze optiek is het gedetailleerd uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

De Grootte K., 2014. *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw)*, Relicta Monografieën 1, Brussel.

De Smaele B. & Pieters H., 2019. *Archeologienota naar aanleiding van de aanleg van een verharding op een bedrijfssite aan de Drieslaan 29 te Moorsele (Wevelgem)*, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 93, Gent.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Website: www.hembyse.net

